

ANBEFALT BASISUTSTYR OG PRODUKTER TIL SÅRBEHANDLERE ¹

TIPS OG RÅD		
<p>Følgende utstyr bør ligge i enhver verktøykasse for sårbehandlere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Linjal til å dokumentere sårstørrelse (finnes i papir) ✓ Rene hansker evt. sterile hansker (NPWT/vakuumbehandling) ✓ Plastforkle (stellefrakk) ✓ Munnbind ✓ Kladder/underlagsbeskyttelse ved sårskift 		
<p>Husk alltid å gjøre god dokumentasjon av såret</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ TIMES – for sårvurdering² ✓ FOTO: Fotografer såret for dokumentasjon i EPJ 		
<p>OBS</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bruk av kniv, curette og annet skarpt utstyr krever at man har gjennomgått opplæring, slik at man kan utføre oppgaven på en faglig forsvarlig måte. ✓ Bruk av dette utstyret må avtales spesifikt. 		
Utstyrskategori	Type utstyr	Formål
Rense/ skylle/ tørkeprodukter	<p>Kateter, skyllesprøyte veneflon (uten nål)</p> <p>Sterile/rene kompresser, tupfere</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Sterile nært ledd, sener og dype sårhuler + NPWT/VAC 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Skylling i sårhuler og fistler ✓ Renser sår i kombinasjon med skyllevæsker
Sårskyllevæske	<p>Sterilt saltvann (NaCl 0,9%)</p> <p>Aktive skyllevæsker (letter rengjøring og reduserer bakteriemengde)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Eks: Prontosan, Optima pH, mfl. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rense sår, sårhuler, redusere bakteriebyrde ✓ Fjerne nekrotisk materiale (fibrin, slough og sårskorper)
Sårgeleer	<p>Hydrogeler:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Eks: Saltvanns gel, Prontosan Gel X, Intrasite gel, Purilon mfl. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Danner fuktig miljø i sårbunnen, som legger til rette for autolytisk debridering og reduksjon av nekrotisk materiale ✓ Øker granulering i sårbunn

¹ [Nifs retningslinjer for generell sårbehandling](#)

² [Bruk verktøyet TIMES til å vurdere sår strukturert | Sykepleien](#)

Utstyrskategori	Type utstyr	Formål
Antibakterielle produkter	Antibakterielle midler: ✓ Eks: Sorbact, Medisinsk Honning, Acticoat Flex A, Hydrofiber med sølv, Skumbandasje med sølv, Lodosorb, Prontosan	✓ Reduserer bakteriebyrde ✓ Honning har også samme effekt som hydrogeler
Behandling av hypergranulering	✓ Synalar c, Dermovat 0,05% mfl	✓ Demper inflammasjon ✓ Reduserer hypergranulasjonsvev (villkjøtt)
Hudbeskyttelse	✓ Eks: Cavilon, Silesse barrierespray	✓ Beskytter huden mot skade fra sårveske, urin og avføring og irritasjon fra bandasjelim
Bandasjer		
Primærbandasjer*	Hydrofiberbandasje ✓ Eks: Durafiber Ag, Aquacel@AG Extra m/ uten sølv.	✓ Brukes for eksempel ved mye sekresjon, eller i kombinasjon med andre bandasjer, som skumbandasjer
Sekundærbandasjer*	Skumbandasje, med og uten kant av silikon/ limkant ✓ Eks: Allevyn, Mepilex, Biatain o.l. Skum med sølv ✓ Eks: Mepilex ag, Allevyn Gentle Border Ag Kombinasjon Hydrofiber/ skum m/uten silikonkant ✓ Eks: Aquacel@AG foam (med / uten AG) Superabsorberende bandasjer ✓ Eks: Klinion, Sorbion, Sorbact mfl.	✓ Kan brukes som eneste bandasje / i kombinasjon med primærbandasjer ✓ Gir optimalt sårtilhelingsmiljø
TIPS OG RÅD		
*Pasienter som har sår på setet, skal ikke sitte på bandasjen dersom de benytter primærbandasje under sekundærbandasjen, grunnet trykkbelastning i sårområdet ved kombinasjonsbruk av disse bandasjene+.		

Utstyrskategori	Type utstyr	Formål
Sårkontaktlag	Silikonnett ✓ Eks: Mepitel One, Silflex	✓ Skånsom ✓ Kan ligge over flere dager. ✓ Brukes også der bandasjen over må byttes ofte
Fikseringsutstyr	Semipermeabel hudfilm ✓ Eks: Tegaderm, Opsite-postop, Mepitel film. Hudvennlig tape/perforert ✓ Eks: CuraMed, Mefix, 3M silikontape Tubebandasje/ gipsstrømpe/ nettingstrømpe (tubulær). Eks: Tubigrip, Surgifix m.fl. Nylonstrømpe Gauzebind*	✓ Til å forsterke limkanter og feste bandasjer. ✓ Fikserer bandasjer ✓ Godt alternativ der man ikke kan bruke bandasjer med limkant ✓ Kan brukes til å fikse bandasjer på hele kroppen
TIPS OG RÅD		
*Selvheftende Gauzebind anbefales ikke til bruk på føtter, dette kan bli for stramt.		
Utstyrskategori	Type utstyr	Formål
Spesialbandasjer	Vakuumbandasje* NPWT produkter^{3*} ✓ Små engangspumper og større flergangspumper	✓ Benytte undertrykk for å øke sårtilheling og fjerne uønsket sårsekresjon

³ Negative pressure wound therapy

³ Ved registrering kan man få nyhetsbrev på epost.

⁴ Bli medlem og få billigere deltakelse på den årlige kongress. Få bladet «Sår» og nyheter og linker m.m.

TIPS OG RÅD

*Vakuumbehandling krever spesielt utstyr og egen opplæring for å kunne brukes. Utstyrsforhandlerne tilbyr opplæring, som kan utføres hjemme hos pasienten.

Utstyrskategori	Type utstyr	Formål
Kompresjonsutstyr*	<p>Ved AAI >0,8:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Eks: Comprifore 4 lag, COBAN2 <p>Behandlerstrømper**:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Innerstrømpe og ytterstrømpe ✓ Til sammen 40 mm Hg (10 + 30) <p>Ved AAI >0,5:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ta ut lag 3 i Comprifore settet = 3-lagskompresjon, og mindre kompresjonsgrad ✓ COBAN2 lite 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Redusere ødem i underekstremiteter

TIPS OG RÅD

*Kompresjonsutstyr krever egen opplæring for å kunne brukes. Utstyret frarådes å bruke uten at opplæring i korrekt påsetting er ervervet. Be om mer informasjon ved sårpoliklinikken.

****Strømpemål:** Måle ankel og legg. Måle når benet har hatt kompresjonsbandasjer over tid, og ødemet er tilnærmet borte.

ANBEFALTE REFERANSER FOR SÅRBEHANDLERE

1. www.wounds.no; Mye nyttig lærdom
2. [BANDASJER OG SKYLLEMIDLER wounds](#); Et kapittel som omhandler de forskjellige bandasjegrupper og rensmidler og dermed også mulige bytteprodukter
3. [Norsk interessegruppe for sårheling](#)
4. [Sår og sårbehandling fra Kompetansebroen](#)
5. [#Sår](#); Sårbehandling
6. Leren, L: Doktorgradavhandling; [USN Open Archive: A descriptive study of ulcer-related pain characteristics and management](#), 2021, Senter for helseteknologi, USN.
7. [Kort film om klipping av filt](#)
8. [Klinisk veileder sår](#) (Sunnaas sykehus. Inneholder også tabell med anbefalt bandasjemateriell i vedlegg)
9. [Videokurs - Sår og Sårbehandling - et e-læringskurs på Kompetansebroen](#)
10. [Sår og sårbehandling - Kompetansebroen](#)

VEDLEGG

Anbefalt bandasjemateriell for de ulike sårtyperne vi behandler. Tabellen er en justert og tilpasset versjon av Eiken et al., 2019, s. 6-7

Indikasjon	Virkning	Begrensning	Produkt	Kjennetegn	Produktnavn
Overflatesår Brannsårl grad 1 Hudtransplanter Donorflater	Beskytter sårflaten Reduserer smerter ved skift	Ingen absorberende evne Krever en sekundær bandasje	Sårbunnsbeskyttelse	Netting av silikon eller innsatt med medisinsk vaselin	Mepitelone, Mepitel, Silflex, Jelonet
Sekundærbandasje Fiksering av bandasjer, kanyler, kateter, dren og slanger	Beskytter mot bakterier Skaper fuktig miljø Vanntett og pustende	Ingen absorberende evne Skjør hud kan skades når denne fjernes	Semi-permeabel, gjennomsiktig film	Gjennomsiktig bandasje eller film	Mepore film Opsite Flexifix Tegaderm
Postoperative sår med liten sekresjon Kutt og hudflenger Beskytte suturer Sekundærbandasje ved bruk av hydrogel	Absorpsjon av små mengder sårveske	Begrenset absorberende egenskap Kan sette seg fast i såret Kan gi hudskade ved fjerning	Enkle, lite heftende, selvkleberde bandasjer	Selvkleberde med glatt pad inn mot såret	Mepore Primapore Melolin
Fra lett til rikt væskende sår	Absorberer og binder sårvesken inni bandasjen Skaper fuktig sårmiljø	Kostbart ved hyppig bandasjeskift	Skumbandasjer	Ulike former og størrelser Med og uten silikonheftende flate	Allevyn, Aquacel foam Biatain Mepilex Med/uten Border,

				Med/uten heftkant Med/uten anti-mikrobielle egenskaper	adhesive/ non adhesive og Ag
Sår med moderat til stor væskeproduksjon	Alginat har en lett hemostatisk effekt	Absorberende, binder store mengder væske og blir til en gelmasse	Hydrofiber og alginater	Geldannende fiberbandasje med stor absorberende egenskap Med og uten sølv	Aquacel: Aquacel ekstra Durafiber: Algisite
Bandasje tilsatt sølv: Sår med klinisk infeksjon Mistanke om infeksjon Forsinket sårheling PHMD: Sår med infeksjon eller ved mistanke. Jod: Mistanke om biofilm eller pseudomonas	Sølv: Antimikrobiell Honning: Antiinflammatorisk og antimikrobiell PHMB: bryter ned biofilm, virker antimikrobielt Jod: Bredspektret antimikrobiell, bryter ned biofilm	Dyre bandasjer Vurder effekten etter to uker	Anti-mikrobielle Bandasjer	Bandasjer tilsatt sølv, honning, PHMB Jod Eddik	Bandasjer tilsatt sølv heter Ag_ Medihoney Iodosorb

<p>Til sår og sårhuler med lite til moderat sekresjon</p> <p>Til sår som trenger fuktighet</p> <p>Sår med nekroser</p>	<p>Avgir væske til sår med lite sekresjon, absorberer væske fra sår med moderat sekresjon</p> <p>Skaper fuktig overflate</p> <p>Løser opp fibrin og nekrose</p>	<p>Sår med mye sekresjon</p> <p>Ikke til tørre, svarte nekroser på føtter/tær</p>	Hydrogel	Gel	<p>Duoderm gel</p> <p>Intrasite gel</p> <p>Prontosan gel</p>
<p>Rene granulerende sår med lite sekresjon</p> <p>Trykkskade kategori 1 og 2 med fuktige nekroser</p>	<p>Okkluderende bandasje</p> <p>Sikrer fuktig miljø</p>	<p>Skal ikke brukes ved sårinfeksjon, diabetes eller arterielle fotsår</p> <p>Fare for fuktproblemer</p>	Hydrokolloider	Plater (Også brukt ved stomi)	<p>Comfeel</p> <p>Duoderm</p> <p>Tegaderm</p> <p>Hydrocolloid</p>
Moderat til kraftig væskende sår	<p>Bandasjer med stor evne til å håndtere sårveske</p>	<p>Sår med mye sekresjon</p> <p>Benyttes kun som sekundærbandasje</p>	Absorberende bandasjer		<p>Cutisorb</p> <p>Mesorb</p>